

STAD &
NATUUR
ALMERE
Groen
dichterbij jou

Ieder kind voedselvaardig

VISIE OP VOEDSELEDUCATIE

Hoe word je Voedselvaardig

Koken

Voedselbereiding
Voedsel proeven
Voedselverspilling
Voedselkennis

Door groente & fruit kan je je beter concentreren

Boerderijeducatie

Voedselkringloop
Voedsel kweken
Voedselketen
Voedsel productie
Voedselkopen

Gezond eten is goed voor je prestaties

Water is goed voor je lijf

Schooltuinieren

Voedselkringloop
Voedsel kweken
Voedselketen
Voedselproductie
Voedsel proeven
Voedselkennis

Voedingscoach

Voedselkennis
Voedsel proeven

Gezonde school omgeving

Voedselkennis
Voedselondersteuning & beleid

Leer over alle 5 thema's en voel je kip lekker!

INHOUDSOPGAVE

- Inleiding
- Onze programma's werken
- De voedselcirkel rond: leren van grond tot grond
- Voedseleducatie in je lesprogramma
- Onze ambitie en aanpak
- Aan de slag met onze programma's
- Meer lezen?

INLEIDING

Stad & Natuur laat de inwoners van Almere de natuur in en rond de stad beleven op een directe en toegankelijke manier. Wij betrekken jong en oud bij de Almeerse buitenruimte en activeren mensen om een positieve bijdrage te leveren aan de groene, gezonde en duurzame stad. Wij hebben ons ontwikkeld tot expertisecentrum op het gebied van publieksprogrammering en educatie voor natuur, milieu en duurzaamheid.

Voor Stad & Natuur is voedseleducatie een belangrijke pijler in en voor de ontwikkeling van kinderen. Met onze programma's in alle maten hebben we altijd iets passends, voor elke klas. Op onze locaties in de stad, op locatie bij onze partners of op school.

Waarom wij voedseleducatie zo belangrijk vinden

Veel leerlingen en hun ouders weten niet waar hun voedsel vandaan komt. Of waarom gezond eten belangrijk is. Dat wat ze eten een direct effect heeft op hun welzijn: zowel op hun schoolprestaties als hun lichamelijke prestaties.

Het is essentieel dat we generaties grootbrengen die zich hiervan bewust zijn. Die gezonde eetgewoonten ontwikkelen. En zo het beste uit zichzelf kunnen halen.

Want gezonde kinderen leren beter. Goed gevoed en energiek zijn ze beter in staat zich te ontwikkelen, zowel fysiek als mentaal. Een school vol gezonde kinderen is de beste plek om te leren. Maar hoe komen we daar?

Als kinderen weten waar hun eten vandaan komt, het zelf hebben zien groeien, geproefd en bereid, ontstaat er niet alleen kennis, maar ook betrokkenheid en bewustwording.

Daarom leren we kinderen om zelf gezonde keuzes te maken en zich zo fitter te voelen. Lekker buiten bezig zijn, leren over ons voedselsysteem, en in de keuken hun creativiteit de vrije loop laten. Het verrijkt hun dag en helpt hen om het beste uit zichzelf te halen.

Want als kinderen weten waar hun eten vandaan komt, het zelf hebben zien groeien, geproefd en bereid, ontstaat er niet alleen kennis, maar ook betrokkenheid en bewustwording.

ONZE PROGRAMMA'S WERKEN

Sinds de jaren '80 maken wij Almere groener, gezonder en duurzamer. In die tijd hebben we onze programma's opgezet, getest en doorontwikkeld. Steeds zoeken we de aansluiting met de belevingswereld van mensen.

Voedsel is onlosmakelijk verbonden met een groene en gezonde stad. Bij Stad & Natuur Almere weten we dat leren over voedsel essentieel is voor de brede ontwikkeling van leerlingen. Daarom zijn we in Almere dé aanbieder van voedseleducatie als onderdeel van ons totale programma natuur- en duurzaamheidseducatie. Verbinder tussen onderwijs, natuur en stad.

Scholen zijn vanaf moment één onze belangrijkste partner. Want op school dragen we bij aan de basis: hoe kinderen naar de wereld kijken. Daarom zijn we nauw betrokken bij leerkrachten en directies, richten we onze programma's op de kerndoelen van onderwijs en helpen we graag met ontzorgen van leerkrachten en verrijken van hun lesprogramma's.

Scholen zijn een fantastische plek om kinderen actief en enthousiast te krijgen voor voedselvaardigheid. Voedseleducatie verrijkt het lesprogramma, is een fijn doe-moment zijn in een schooldag en brengt kinderen vaak ontspanning. Met voedseleducatie in het lesprogramma investeer je in een generatie die vaardig, verantwoordelijk en toekomstgericht met voedsel omgaat. En daarmee met zichzelf.

Ons schooltuinenproject is hét voorbeeld van hoe we te werk gaan. Een programma dat kinderen naar buiten brengt, ze in contact brengt met grond, groei en met elkaar!

We zijn dan ook trots dat ons lesprogramma in 2025 is erkend als modelinterventie van het RIVM.

DE VOEDSELCIRKEL ROND: LEREN VAN GROND TOT GROND

Voedseleducatie gaat verder dan leren over voeding. Het gaat om leren én doen: voedsel kweken, bereiden, delen, bewaren en composteren. Zo groeit het begrip van wat hoe kinderen gezond kunnen leven en bijdragen aan een duurzame wereld.

Met voedseleducatie investeren we in een generatie die vaardig, verantwoordelijk en toekomstgericht met voedsel omgaat.

De voedselketen en de verschillende onderdelen staan aan de basis van ons programma. Bij elk onderdeel vind je een greep uit ons ruime aanbod van activiteiten en programma's.

VOEDSELKRINGLOOP

Het natuurlijke proces waarbij we voedsel op een gezonde, gifvrije manier verbouwen. Door resten te composteren houden we de bodem gezond en vruchtbaar.

Aanbod

Schooltuinieren, bodemonderzoeker

VOEDSEL KWEKEN

Dit begint bij een gezonde bodem zonder gifstoffen. Zaden groeien met hulp van zonlicht, water en voeding uit de bodem uit tot eetbare gewassen.

Aanbod

Schooltuinenprogramma,
Akkerbouwlessen

VOEDSELKETEN

Van boer tot bord. Voedsel wordt verbouwd, geoogst, vervoerd, bewerkt, verkocht en uiteindelijk gegeten.

Aanbod

Boerderijeducatie

VOEDSELPRODUCTIE

Na de oogst wordt voedsel vaak kleinschalig of in fabrieken verwerkt. Zo maken we het langer houdbaar en gebruiksklaar.

Aanbod

Van graan tot poffertjes.

Kaasmaken bij de Groene Griffioen

VOEDSEL KOPEN

Door lokaal en seizoensgebonden te kopen, steunen we boeren in de buurt en verminderen we de impact op het milieu.

Aanbod

Op voedselavontuur in de supermarkt

VOEDSELBEREIDING

Goede bereiding zorgt ervoor dat voedsel lekker, voedzaam en veilig is.

Aanbod

Kok in de klas

VOEDSEL PROEVEN

Goed leren beoordelen, met alle zintuigen, helpt ons om bewuster te eten en meer waardering te krijgen voor wat we eten.

Aanbod

Koekje van eigen deeg,
Groentjessoep

VOEDSELKENNIS

Weten wat voedsel met je lichaam doet is belangrijk. Met voedselkennis maak je bewustere keuzes voor jezelf én de planeet.

Aanbod

Op Leefstijlavontuur, Tommy Tomato

VOEDSELVERSPILLING

Door bewust om te gaan met voedsel verminderen we verspilling en verbeteren we de kringloop.

Aanbod

The waste to success

VOEDSELONDERSTEUNING EN BELEID

Onze omgeving (scholen, supermarkten en de overheid) speelt een grote rol in hoe we eten. Beleid kan gezond en duurzaam eten makkelijker maken.

Aanbod

de Gezonde school, Whole school approach

VOEDSELEDUCATIE IN JE LESPROGRAMMA

De kerndoelen als basis

Onze aanpak sluit aan bij landelijke programma's, zoals de Gezonde School, JOGG (Jongeren op Gezond Gewicht) en de GGD, en draagt bij aan de bredere SDG-doelen. Ons lesprogramma in de schooltuin is een officieel erkende interventie van het RIVM.

Voedseleducatie ondersteunt de kerndoelen van het onderwijs én de vaardigheden die leerlingen nodig hebben in de wereld van vandaag. We zorgen ervoor dat de thema's en leeractiviteiten passen bij het niveau en de leefwereld van de leerlingen. En past in de opbouw van het curriculum.

Van abstract naar tastbaar

Leren over voedsel betekent ook leren over natuur, gezondheid, economie en samenleving. Het maakt deze abstracte thema's tastbaar en relevant. Kinderen zien, proeven, maken en ervaren en leren zo verbanden te leggen tussen hun eigen keuzes en de wereld om hen heen.

Ons educatieaanbod sluit aan bij de kerndoelen (SLO/TULE), en ondersteunt bovendien de ontwikkeling van 21e-eeuwse vaardigheden zoals kritisch denken, samenwerken, flexibiliteit en het maken van afgewogen keuzes. In het voortgezet onderwijs bouwen we daarop voort en verdiepen we de thema's, met aansluiting op vakken zoals biologie, aardrijkskunde en mens & maatschappij, én op de relevante exameneisen. Kortom: voedseleducatie is betekenisvol leren, stevig verankerd in het onderwijsprogramma van basisschool tot middelbare school.

ONZE AMBITIE EN AANPAK

Onze ambitie is dat elke leerling in Almere op school leert over voedsel. Van grond tot grond, via de hele cyclus:

- Ze weten waar voedsel vandaan komt, hoe het groeit, wordt verwerkt bereid en wat de invloed op gezondheid is.
- Ze leren over duurzame terugvoer aan de aarde, zoals composteren.
- Ze krijgen vaardigheden en kennis om gezonde, duurzame voedselkeuzes te blijven maken.

Daarom:

- Ondersteunen we docenten en scholen. We ondersteunen met lesmateriaal, trainingen en samenwerkingen met externe partners, zodat voedseleducatie toegankelijk en haalbaar wordt.
- Bieden we structurele inbedding in het onderwijs, door lesprogramma's die aansluiten bij de leerdoelen
- Zijn wij het platform waar alle aanbod van Stad & Natuur en de partners op dit gebied samengebracht is zodat scholen laagdrempelig een samenhangend en didactisch verantwoord lesprogramma kunnen boeken.
- Werken we samen met bedrijven en maatschappelijke organisaties. We leggen de link met de praktijk en geven leerlingen concrete voorbeelden van een duurzaam voedselsysteem.
- Integreren we duurzaamheid en voedseltransitie met thema's als circulaire landbouw, voedselverspilling en biodiversiteit in lesprogramma's en projecten
- Bevorderen we inclusie en diversiteit door voeding en voedselproductie breed te benaderen. We geven leerlingen de ruimte om hun eigen voorkeuren en culturele achtergronden te verkennen.

AAN DE SLAG MET ONZE PROGRAMMA'S

Met een samenhangende en praktijkgerichte aanpak zorgen we ervoor dat voedseleducatie een vanzelfsprekend onderdeel is van het onderwijs. Van schooltuin tot kookles, van boerderijbezoek tot lessen over voedselverspilling: leerlingen ervaren met hoofd, hart en handen wat voedsel betekent.

Van leskist tot 20-weeken-programma

Als school kun je kiezen uit verschillende werkvormen, passend bij je wensen en mogelijkheden. Voor eenmalige lessen hebben we kant-en-klare leskisten of materiaalpakketten. Hiermee kun je in de klas direct aan de slag. Zoek je meer verdieping? Kies dan langdurigere trajecten zoals het 20-weekse programma in de schooltuin of een thematisch programma op de boerderij.

Ons lesaanbod bestaat uit:

- Lessen op onze locaties
- Kookworkshops op school
- Schooltuinlesprogramma's op onze locaties
- Boerderijeducatie op locatie en op school
- Supermarktlessen
- Voeding en gezondheid op school
- Leskisten voor op school
- Materiaalpakketten voor op school

Doe mee aan de appeltjesles, oogst je eigen pompoen en geniet samen van verse brandnetelsoep!

Schooltuinen

Schooltuinen vormen een praktisch en laagdrempelig middel om leerlingen actief te betrekken bij voedsel kweken. In Almere zijn twee S&N locaties met schooltuinen waar kinderen leren over bodem, groei, oogst en duurzame landbouwmethoden. Schooltuinen bieden een hands-on ervaring die het theoretische leren over voeding en natuur aanvult en verdiept. Ons lesprogramma in de schooltuin is een officieel erkende interventie van het RIVM.

Groengroeiers

Groengroeiers is een educatief programma gericht op het stimuleren van groene vaardigheden en bewustwording bij kinderen binnen de school. Via activiteiten in de natuur en met planten leren kinderen over duurzaamheid, ecologie en gezonde leefstijl. Het programma draagt bij aan een brede ontwikkeling van voedselvaardigheid door aandacht te besteden aan zowel milieu als persoonlijke gezondheid.

Stad & Natuur is Boerderij Educatie regiocoördinator voor Almere

De Boerderij Educatie regiocoördinator speelt een centrale rol in het verbinden van scholen, boeren en educatieve partners. Deze coördinator ondersteunt scholen bij het organiseren van educatieve boerderijbezoeken in de regio en zorgt voor een breed aanbod aan praktijkgerichte leerervaringen over de voedselketen.

Schoolkantine Challenge

Binnen het voortgezet onderwijs in Almere is de Schoolkantine Challenge een manier om jongeren te stimuleren gezondere en duurzamere keuzes te maken in de schoolkantine. Ze mogen hiervoor zelf gezonde en aantrekkelijke keuzes ontwerpen. Deze challenge daagt scholen uit om het aanbod gezonder en milieuvriendelijker te maken en leerlingen bewust te maken van hun voedselkeuzes.

SAMENWERKING

Voedseleducatie is een gezamenlijke opgave. Daarom werken we samen met een breed netwerk van partners: van lokale gastdocenten tot landelijke kennisorganisaties. Zo brengen we beleid en praktijk bij elkaar en zorgen we dat voedseleducatie structureel én professioneel wordt aangeboden in het onderwijs.

Lokaal zijn er veel partijen direct betrokken. Zo werken we met koks en boeren die voedseleducatie tastbaar maken voor leerlingen: door te koken, te proeven of zelf voedsel te verbouwen.

Ook sluiten we aan bij initiatieven als de Week van Ons Eten en projecten als DuurzaamDoor. Hierin bieden we leerkrachten praktijkgerichte scholing gericht op koken in de klas. Almeerse ambities zoals de voedselstrategie en het programma Gezonde keuzes voor iedereen vormen hierbij een belangrijke leidraad.

Daarnaast zijn we onderdeel van een sterk landelijk netwerk. Met organisaties als GDO netwerk voor NDE centra en gemeenten, IVN, Boerderij Educatie Nederland en Jong Leren Eten delen we kennis, materialen en ervaringen.

Zo zorgen we dat voedseleducatie niet op zichzelf staat, maar past binnen een landelijke beweging voor gezonde, duurzame scholen. Door deze brede samenwerking lokaal én landelijk maken we voedseleducatie haalbaar, relevant en toekomstgericht. Voor elke leerling, op elke school.

MEER LEZEN?

Onderstaande materialen bieden verdieping, inspiratie en praktische handvatten voor scholen, beleidsmakers en partners.

Educatievisie Stad & Natuur

<https://www.stadennatuur.nl/assets/uploads/images/PDF/educatievisie-2024.pdf>

Stad & Natuur | Beleef wat je eet magazine

<https://www.stadennatuur.nl/onderwijs/primair-onderwijs/beleef-wat-je-eet-magazine.html>

Dit magazine biedt een inspirerend inkijkje in de werkwijze, projecten en verhalen rondom voedseleducatie in Flevoland. Het belicht praktijkvoorbeelden, interviews en achtergronden die de waarde van voedseleducatie tastbaar maken.

Poster Voedseleducatieketen

Ontwikkeld vanuit het project Duurzaam Door, geeft deze visuele poster op heldere wijze de volledige voedseleducatieketen weer. De poster is een krachtig communicatiemiddel dat in één oogopslag laat zien hoe de verschillende onderdelen met elkaar verbonden zijn.

Flyer Voedseleducatie

<https://www.stadennatuur.nl/Flyervoedseleducatie2022.pdf>

Een beknopt overzicht van het voedseleducatie-aanbod, bedoeld voor scholen en andere geïnteresseerde partijen. Deze flyer geeft snel inzicht in de mogelijkheden en contactpunten binnen het programma.

Artikel van Mark Mieras

[MMIK-2024036 Artikel Mark Mieras v02.indd](#)

In dit artikel belicht wetenschapsjournalist Mark Mieras de relatie tussen ervaringsgericht leren en de ontwikkeling van voedselvaardigheid bij kinderen. Het stuk onderstreept het belang van zintuiglijk leren, ontdekken en doen binnen het onderwijs.

